บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนิสิตนักศึกษาไทย ปี 2548 ในสถาบันอุดมศึกษารัฐบาลและเอกชน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ซึ่งในแบบสอบถามนั้นมีคำถามในส่วนที่เป็นการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และคำถามส่วนที่เป็นการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งกำหนดแนวทางการศึกษา ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษารัฐบาลและเอกชนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีสถานภาพเป็นนิสิตนักศึกษา ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 1,495,968 คน

ตาราง จำนวนสถาบันและจำนวนนักศึกษาระดับอุดมศึกษารัฐบาลและเอกชนในประเทศไทย

ประเภทกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา	จำนวนสถาบันทั้งหมด	จำนวนสถาบันที่ส่งข้อมูล	จำนวนสถาบันที่ยังไม่ส่งข้อมูล	จำนวนนักศึกษา
กลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐ	66	59	7	1,357,149
กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน	61	33	28	138,829
รวมทั้งหมด	**127**	**92**	**35**	**1,495,978**

(ฐานข้อมูลรายบุคคลนักศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2548)

การสุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรวิธีการคำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตรตามแนวคิดของทาโร ยามาเน่(Taro Yamane, 1973)

สูตร $$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนประชากรนิสิต นักศึกษา ปี 2548 ในมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนรวมกัน เท่ากับ 1,495,968 คน ซึ่งพิจารณาว่าจะให้ความเชื่อมั่นเป็น 95 % และความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง เป็น ±5 %(0.05)

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ

$$n = \frac{1,495,978}{1 + (1,495,978)(0.05^2)}$$

$$n = \frac{1,495,978}{1 + 3739.945}$$

$$n = 399.89 \approx 400$$

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ 400 คน เพื่อใช้อ้างอิงถึงกลุ่มประชากรนิสิตนักศึกษาและเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยผู้วิจัยจึงกำหนดการเก็บข้อมูลวิจัย ทั้งหมด 11 มหาวิทยาลัย แห่งละ 100 คน เป็น 1,100 คน จาก 4 ภูมิภาค

การสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) (สุชาดา บวรกิติวงศ์, 2546) ดังนี้

1. แบ่งประเทศไทยออกเป็น 1 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานครและอีก 4 ภาค ได้แก่ ภาคกลาง, ภาคเหนือ, ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2537)

2. ทำการเลือกสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้แผนการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดย 1 ภาคประกอบด้วยมหาวิทยาลัยรัฐบาล 1 แห่งและมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง (เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นแหล่งศูนย์กลางทางการศึกษาและมีความหนาแน่นของมหาวิทยาลัยมากกว่าภาคอื่นจึงทำการสุ่มเลือกสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 3 แห่ง) ดังนี้

2.1 กรุงเทพมหานคร-จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีปทุม.

2.2 ภาคกลาง-มหาวิทยาลัยบูรพา*, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต

(*แบ่งตามศูนย์การท่องเที่ยวของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเดิม ซึ่งใช้เมืองพัทยาเป็นศูนย์การท่องเที่ยวภาคกลาง)

2.3 ภาคเหนือ-มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยพายัพ

2.4 ภาคใต้- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

2.5 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ- มหาวิทยาลัยขอนแก่น, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

3.เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 11 แห่ง แห่งละ 100 คน รวม 1,100 คน โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างตามสะดวก(Convenience Sampling Method)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เรื่อง สภาพและปัญหาการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนิสิต นักศึกษา ในปี 2548 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ภูมิลำเนา เพศ อายุ ชั้นปี คณะ มหาวิทยาลัย รายได้ ข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว จำนวนคืนที่พักเฉลี่ย ที่พัก พาหนะ มีลักษณะเป็นแบบเติมและทำเครื่องหมายเลือก

ตอนที่ 2 สภาพของการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นคำถามปลายปิดที่ใช้ถามถึงสภาพของการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ที่เกี่ยวกับข้อมูลเท็จจริงของแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Attractions) สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (Infra-Structures) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว (Super-Structures) การเดินทางคมนาคม (Transportation) แหล่งที่พัก (Accommodation) การบริโภคอาหารและเครื่องดื่ม (Foods and Beverage) การให้บริการของเจ้าหน้าที่/พนักงานด้านการท่องเที่ยว (Tourism Information and Tourism Services) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ ตามแบบของ ลิเคอร์ท (Likert-Type) (Isaac and Michael, 1983) ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

5	หมายถึง	ดีมากที่สุด
4	หมายถึง	ดีมาก
3	หมายถึง	ดีปานกลาง
2	หมายถึง	ดีน้อย
1	หมายถึง	ดีน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาของการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นคำถามปลายเปิดเสนอแนะเกี่ยวกับผลจากการใช้บริการแหล่งท่องเที่ยว(Tourism Attractions) สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (Infra-Structures) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว (Super-Structures) การเดินทางคมนาคม (Transportation) แหล่งที่พัก (Accommodation) การบริโภคอาหารและเครื่องดื่ม (Foods and Beverage) การให้บริการของเจ้าหน้าที่/พนักงานด้านการท่องเที่ยว (Tourism Information and Tourism Services) มีลักษณะเป็นคำถามเสนอแนะ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างต้องเขียนปัญหาที่พบจากการเดินทางท่องเที่ยวและข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหานั้น

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีการดำเนินการอย่างพัฒนาเครื่องมือวิจัยอยางเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างเครื่องมือวิจัยจากการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา(Content Validity)

2. นำเครื่องมือวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 5 ท่าน

3. พัฒนาปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญโดยการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. นำเครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้กับนิสิตนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือจากการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า; r (Alpha Coefficient's) (Cronbach, 2002) ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

สูตร $r_{tt} = \frac{K}{K-1}\left(1 - \frac{S'^2}{S_x^2}\right)$

เมื่อ K = จำนวนข้อของแบบสอบถามนั้น

S_i^2 = ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลจากการทดสอบ พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .97 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ สามารถนำไปใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ผู้วิจัยมีการดำเนินการดังนี้

1. ส่งหนังสือขอความมือในการทำวิจัยไปยังสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยวิธีต่าง ๆ

2.1 ขอความร่วมมือกับทางหน่วยวิจัยของมหาวิทยาลัยนั้นให้เก็บข้อมูลให้แล้วดำเนินการส่งกลับผู้วิจัยทางไปรษณีย์

2.2 อาสาสมัครในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลแล้วดำเนินการส่งกลับผู้วิจัยทางไปรษณีย์

2.3 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ(Percentage) ส่วนด้านสภาพการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเป็นการวิเคราะห์ทางสถิติโดยหาความแตกต่างระหว่างมหาวิทยาลัย (รัฐบาลและเอกชน) วิเคราะห์โดยเทคนิค t-test มัชฌิมเลขคณิต (Mean; $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation; S.D.) และหาความแตกต่างระหว่างภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานคร, ภาคเหนือ, ภาคใต้, ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์โดยเทคนิคการหาความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance; ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe' Method)